

La contribució de Joan Amades a la difusió internacional de la rondallística catalana: el fons Amades i el fons de la Universitat de Göttingen

Carme Oriol Carazo

El Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya (Barcelona) i l'Enzyklopädie des Märchens i el Seminar für Volkskunde de la Georg-August-Universität (Göttingen) conserven en els seus arxius i biblioteques una abundant i interessant documentació que palesa l'esforç que el folklorista català Joan Amades va fer per donar a conèixer la rondallística catalana arreu del món.

Durant la dècada dels anys cinquanta, Joan Amades va mantenir correspondència amb el seu col·lega alemany Walter Anderson, que aleshores era professor a la Universitat de Kiel. Cap al final d'aquesta dècada, Amades també va establir contacte amb el folklorista alemany Kurt Ranke, que havia estat col·lega d'Anderson a Kiel, però que després va instal·lar-se a Göttingen des d'on va impulsar la publicació de

l'Enzyklopädie des Märchens i de la revista *Fabula*. Joan Amades va conrear aquesta relació en els darrers anys de la seva vida, al final d'una etapa caracteritzada per la voluntat de donar una projecció internacional a la producció folklòrica catalana.

Els fons documentals que es conserven a Barcelona i a Göttingen m'han permès obtenir molta informació, fins ara poc divulgada i en alguns aspectes desconeguda, sobre l'activitat de recollida, catalogació i estudi del patrimoni rondallístic català. Els fons estan formats per llibres de rondalles de folkloristes catalans, i per materials inèdits: cartes, llibretes de notes, fitxes amb resums de rondalles, catalogacions, escrits, monografies, etc. tant d'Amades com dels folkloristes alemanys.

A partir d'aquests materials, la investigació que faig té com objectiu fonamental estudiar un conjunt de llibres i de documents inèdits que es refereixen a una mateixa temàtica, la rondallística catalana, i que actualment es troben dipositats en arxius diferents (Barcelona i Göttingen) amb la idea de donar una visió de conjunt dels treballs que es van fer per a l'estudi de la producció rondallística catalana als inicis de la segona meitat d'aquest segle, i aportar,

	B. Antoni M. ^a Alcover, Arles de rondalles mallorquines d'en Jordi de es Racó. Tom XIII. XIV. Palma de Mallorca 1-a. F. 1952.	
2	XIII 1-12.	L. Kitovras.
3	XIII 13-27.	5-10 B.
4	XIII 28-40.	3-11.
15	XIII 41-51.	4-01.
16	XIII 52-64.	1-175.
17	XIII 65-73.	5 Striumpfe im Kessel + 1654**.
18	XIII 74-78.	W. Mörder soll gehängt werden. Ermordeter kehrt aus der Gefangenschaft zurück.
19	XIII 79-103.	3-13 A + 756 B.
20	XIII 104-148.	532.
1	XIII 149-159.	M. Schicksal: Selten

Llibreta de notes on el professor Walter Anderson va catalogar les Rondalles Mallorquines d'en Jordi de es Racó d'Antoni M. Alcover. Enzyklopädie des Märchens (Göttingen)

així, noves dades per al coneixement de la història del folklore català del segle XX.

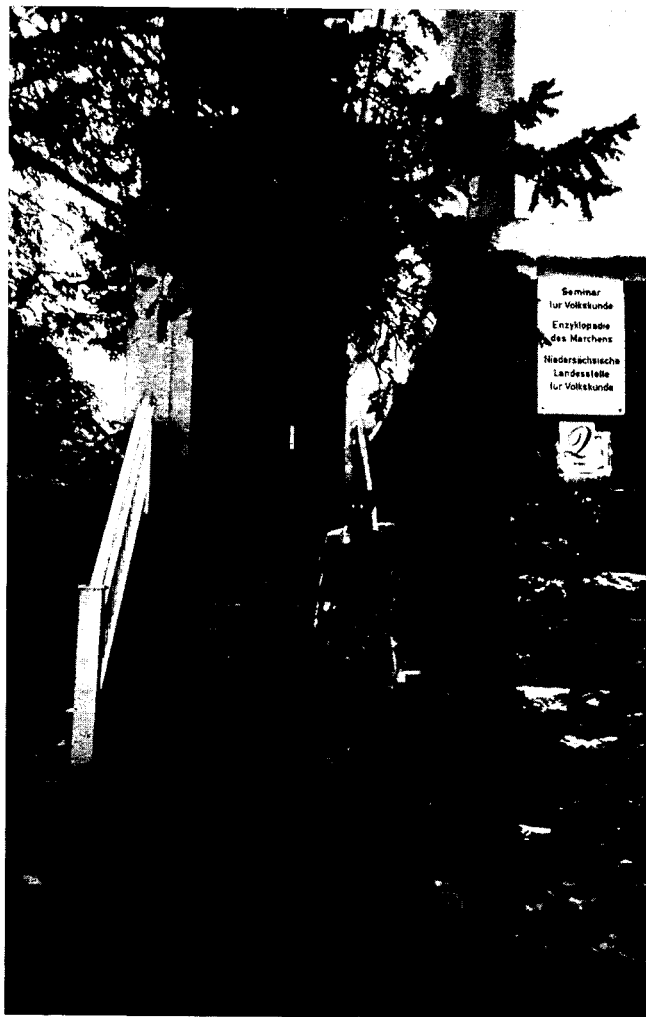
Fins al moment he analitzat la correspondència que Joan Amades va mantenir amb els folkloristes Walter Anderson i Kurt Ranke, i també la que va mantenir amb altres folkloristes de reconegut prestigi internacional com Aurelio M. Espinosa, Ralph S. Boggs, i Stith Thompson, i he documentat i interpretat dades que apareixen en les seves cartes en el context dels estudis de rondallística comparada de l'època.

L'estudi d'aquesta correspondència i de la que Amades va mantenir amb diversos col·legues seus, com Andreu Ferrer i Ginard, Joan Castelló i Guasch i Josep Roure-Torent, o amb el filòleg i editor Francesc de Borja Moll m'ha permès conèixer l'esforç que en aquell moment es va fer, des de Catalunya i des de l'estranger, per catalogar i divulgar l'important corpus de rondalles catalanes publicades durant el segle XIX i la primera meitat del XX.

Els resultats més rellevants de la recerca feta fins ara poden concretar-se en els punts següents:

1. El professor Walter Anderson va utilitzar rondalles catalanes en els seus treballs de rondallística comparada gràcies a l'ajut de Joan Amades, que li va enviar els textos que l'esmentat professor necessitava per a les seves investigacions; **2.** Walter Anderson i Joan Amades van treballar junts en el projecte d'elaboració d'un catàleg de la rondallística catalana que va quedar interromput com a conseqüència de la mort, amb pocs anys de diferència, dels dos folkloristes; **3.** Per a la catalogació de les rondalles catalanes, Joan Amades va enviar a Walter Anderson molts rondallaris que, després de la mort d'Anderson, van passar a través del professor Kurt Ranke a l'*Enzyklopädie des Märchens* i al *Seminar für Volkskunde* on avui es conserven; **4.** Walter Anderson va classificar d'acord amb el catàleg internacional *Types of the Folktale* (Aarne/Thompson 1928) unes 500 rondalles publicades als Països Catalans pels folkloristes: Antoni M. Alcover, l'arxiduc Lluís Salvador, Francesc Maspons i Labrós, Pau

La professora C. Oriol al Seminar für Volkskunde i l'Enzyklopädie des Märchens (Göttingen). Fotografia: C. Oriol

Bertran i Bros, Andreu Ferrer i Ginard, Joan Castelló i Guasch, Josep Roure-Torent, etc. a més de 200 fitxes amb resums de rondalles inèdites. Aquestes catalogacions, l'existència de les quals es desconeixia fins ara a Catalunya, no es van arribar a publicar, ja que havien de formar part del catàleg de la rondallística catalana; **5.** Després de la mort de Joan Amades, la seva vídua i la seva cunyada van vendre els llibres de rondalles que hi havia a la biblioteca d'Amades a les institucions acadèmiques alemanyes esmentades, per tal que es poguessin finalitzar les tasques de catalogació de les rondalles catalanes. Això explica que aquestes biblioteques alemanyes conservin un fons tan important de rondallaris catalans.

Aquests resultats els he explicat i documentat amb detall en els treballs següents que es troben pendents de publicació: «La catalogació de W. Anderson de les Rondalles Mallorquines d'en Jordi des Recó» (Congrés de Rondallística. Rondalles de Mallorca, Rondalles del Món, Palma 1996); «El projecte de catalogació de la rondallística catalana en els anys 50» (XI Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, Palma 1997); «Els rondallaris mallorquins, menorquins i eivissencs de l'*Enzyklopädie des Märchens*» (Randa, 1998); «Les rondalles de Joan Amades: la seva dependència de fonts impreses anteriors» (*Estudis de llengua i literatura catalanes, Miscel·lània Arthur Terry*, 1998).